

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) แบบมีกลุ่มควบคุม วัดก่อนและหลังการทดลอง (pretest-posttest control group design) เพื่อศึกษาผลของการโค้ชต่อการคงไว้ซึ่งน้ำหนักมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ มารดาของทารกเกิดก่อนกำหนดที่ทารกเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิด

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ มารดาของทารกเกิดก่อนกำหนดที่ทารกเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิด โรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. มารดาหลังคลอด 24-36 ชั่วโมง และทารกไม่สามารถดูดนมจากเต้านมมารดาได้
2. มารดามีเต้านมและหัวนมปกติ
3. มีความตั้งใจและต้องการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาจากการซักถามโดยผู้วิจัย
4. สามารถสื่อสารภาษาไทยได้เข้าใจ

5. มีคะแนนการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำหนักมารดาอยู่ในระดับต่ำหรือปานกลาง ซึ่งประเมินจากแบบสังเกตการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำหนักมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด เนื่องจากที่หอผู้ป่วยสูติกรรมหลังคลอด มารดาได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาผ่านสื่อวีดิทัศน์ หลังจากนั้นมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางอำนาจการวิเคราะห์ทางสถิติ (power analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ให้อำนาจการทดสอบ .80 และขนาดอิทธิพลของตัวแปรเท่ากับ

0.5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 22 คนต่อกลุ่ม (Burns & Grove, 2005) กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามปกติ และกลุ่มทดลองได้รับแผนการโคซการกงไว้ซึ่งน้ำมันมรดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด โดยศึกษาในกลุ่มควบคุมให้ครบจำนวนก่อนแล้วจึงศึกษาในกลุ่มทดลอง และให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีลักษณะใกล้เคียงกันในเรื่องจำนวนครั้งของการตั้งครรภ์และอายุครรภ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภทได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 แผนการ โคซการกงไว้ซึ่งน้ำมันมรดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดการโคซของแฮส (Haas, 1992) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดในการกงไว้ซึ่งน้ำมันมรดา โดยผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพกับมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด สนทนาเกี่ยวกับความรู้สึกของมารดาเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของทารก ให้มารดาแสดงความรู้สึกและซักถามเกี่ยวกับอาการของทารก ผู้วิจัยให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาการและการรักษาที่ทารกได้รับ เพื่อให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดคลายความเครียด นอกจากนี้สนทนาเกี่ยวกับการกงไว้ซึ่งน้ำมันมรดา เพื่อให้ผู้วิจัยและมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดมีความเข้าใจตรงกันและเข้าใจความต้องการของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดอย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินและวิเคราะห์ปัญหาในการกงไว้ซึ่งน้ำมันมรดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด โดยผู้วิจัยให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดมีส่วนร่วมในการประเมินและวิเคราะห์ปัญหาในการกงไว้ซึ่งน้ำมันมรดา กระตุ้นให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และบอกเล่าถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการกงไว้ซึ่งน้ำมันมรดา ผู้วิจัยและมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดร่วมกันหาข้อตกลงในการแก้ไขปัญหาในการกงไว้ซึ่งน้ำมันมรดา

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนการปฏิบัติในการกงไว้ซึ่งน้ำมันมรดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด โดยให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมตามความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิม โดยผู้วิจัยให้การชี้แนะ ให้คำปรึกษา และให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกงไว้ซึ่งน้ำมันมรดา โดยใช้คู่มือการปฏิบัติในการกงไว้ซึ่งน้ำมันมรดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดเป็นสื่อในการให้ความรู้ รวมทั้งมีการฝึกให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การประคบเต้านม การนวดเต้านม และการบีบน้ำนมด้วยมือ พร้อมทั้งมอบคู่มือการปฏิบัติในการกงไว้ซึ่ง

น้ำนมมารดาให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาที่ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด และการประเมินผลการปฏิบัติ โดยให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ ผู้วิจัยติดตามและสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ให้คำชมเชยเมื่อสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเพื่อกระตุ้นให้เกิดความภาคภูมิใจ และให้การชี้แนะ ให้ข้อมูลย้อนกลับหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมในกิจกรรมที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือไม่มั่นใจในการปฏิบัติ

การประเมินผลการปฏิบัติ โดยผู้วิจัยประเมินผลการปฏิบัติของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด 2 ครั้ง คือ ประเมินผลขณะที่ทำการ โคอชโดยใช้วิธีการถามมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด และให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดประเมินปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างที่มีการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดมีการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติที่ถูกต้อง และประเมินผลการปฏิบัติหลังการ โคอชโดยใช้แบบสังเกตการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด

1.2 คู่มือการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ประกอบด้วยสาระและรูปภาพประกอบเกี่ยวกับ ประโยชน์ของการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา กลไกการสร้างและการหลั่งน้ำนม และการบีบเก็บน้ำนมมารดา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1.3 อุปกรณ์ประกอบการสาธิตและฝึกปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา ประกอบด้วย แบบจำลองเต้านมมารดา ภาชนะสำหรับใช้ในการบีบน้ำนมมารดา สบู่สำหรับล้างมือ ผ้าขนหนูสำหรับใช้ประคบเต้านม และภาชนะสำหรับใส่น้ำอุ่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์ อายุครรภ์ ประสบการณ์การมีบุตรเกิดก่อนกำหนด ประสบการณ์การเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา การได้รับความรู้เกี่ยวกับการบีบเก็บน้ำนมมารดา

2.1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของทารกเกิดก่อนกำหนด ประกอบด้วย ลำดับที่ของทารก ชนิดการคลอด น้ำหนักแรกเกิด การวินิจฉัยโรค

2.2 แบบสังเกตการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำหนักของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แบบสังเกตประกอบด้วยกิจกรรมการปฏิบัติตามหัวข้อดังนี้ การประคบเต้านม การนวดเต้านม และการบีบน้ำนมด้วยมือ มีจำนวนทั้งหมด 18 ข้อ แบบสังเกตเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ประกอบด้วยการบันทึกเกี่ยวกับครั้งที่สังเกต และรายละเอียดทุกกิจกรรมการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน โดยใช้วิธีทำเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่องว่างหลังกิจกรรมที่สังเกตได้ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ปฏิบัติถูกต้อง หมายถึง ปฏิบัติได้ถูกต้องในกิจกรรมนั้นๆ

ปฏิบัติไม่ถูกต้อง/ไม่ได้ปฏิบัติ หมายถึง ปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือไม่ได้ปฏิบัติในกิจกรรมนั้นๆ

เกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติมีดังนี้ ปฏิบัติถูกต้อง ให้คะแนน 1 และปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติ ให้คะแนน 0 แบบสังเกตนี้มีคะแนนรวม 18 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งระดับคะแนนเป็น 3 ระดับ โดยใช้สูตรภาคพื้น (อนันต์ชัย เขื่อนธรรม, 2545) ดังนี้

13-18 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำหนักมารดาถูกต้องในระดับสูง

7-12 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำหนักมารดาถูกต้องในระดับปานกลาง

1-6 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำหนักมารดาถูกต้องในระดับต่ำ

2.3 แบบบันทึกปริมาณน้ำหนักมารดา ประกอบด้วยวันที่ เวลา และปริมาณน้ำหนักมารดาที่บีบได้เป็นมิลลิลิตร

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity)

1.1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ แผนการโคซการคงไว้ซึ่งน้ำหนักมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด และคู่มือการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำหนักมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยอาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา 2 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลทารกแรกเกิด 1 ท่าน และพยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา 2 ท่าน ปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านภาษาและแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วน

ภายหลังการปรับปรุงผู้วิจัยนำแผนการ โคชการคงไว้ซึ่งน้ำหนักมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดไปทดลองใช้กับมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ราย เพื่อประเมินความสามารถในการเข้าใจเนื้อหา ผลการทดสอบพบว่ามารดาที่มีความสนใจและเข้าใจเนื้อหาของแผนการโคช โดยไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกตการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำหนักมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา 2 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลทารกแรกเกิด 1 ท่าน และพยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา 2 ท่าน แล้วนำมาคำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index [CVI]) ได้เท่ากับ 0.89

2. การหาความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสังเกตการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำหนักมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดไปสังเกตการปฏิบัติของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดในกิจกรรมการประคบเต้านม การนวดเต้านม และการบีบน้ำนมด้วยมือ โดยผู้วิจัยทำการสังเกตการปฏิบัติของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ราย ครอบคลุมทุกกิจกรรมพร้อมกับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีของหอผู้ป่วยทารกแรกเกิด โรงพยาบาลพุทธชินราช จำนวน 1 ท่าน และพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิด ซึ่งเป็นผู้ช่วยวิจัยจำนวน 1 ท่าน โดยสังเกตพร้อมกันครั้งละ 1 รายจนครบ 5 ราย หลังจากนั้นนำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของการสังเกต (interrater reliability) จนได้ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตเท่ากับ 1 จึงนำแบบสังเกตไปใช้

3. การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมสำหรับการทำหน้าที่ โคชการใช้กระบวนการโคช และฝึกทักษะการปฏิบัติในการประคบเต้านม การนวดเต้านม และการบีบน้ำนมด้วยมือจากผู้เชี่ยวชาญ จนอาจารย์ผู้สอนมีความเชื่อมั่นว่าผู้วิจัยสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

4. การเตรียมความพร้อมของผู้ช่วยวิจัย เพื่อเป็นผู้สังเกตการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำหนักมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ซึ่งผู้ช่วยวิจัยเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดไม่น้อยกว่า 3 ปี และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้มีการเตรียมความพร้อมของผู้ช่วยวิจัย โดยแจ้งให้ผู้ช่วยวิจัยทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย อธิบายรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย วิธีการใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความเข้าใจของผู้ช่วยวิจัยจนมีความเข้าใจตรงกันกับผู้วิจัย

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำเสนอโครงการวิจัยขอรับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และโรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก เมื่อผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมทั้งสองแห่งแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย คือ ผู้วิจัยแนะนำตัวแก่มารดาทารกเกิดก่อนกำหนด บอกวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาของการวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในระหว่างการวิจัยหากกลุ่มตัวอย่างต้องการถอนตัวจากการเข้าร่วมการวิจัย กลุ่มตัวอย่างสามารถบอกเลิกและออกจากการศึกษาได้ โดยไม่มีผลต่อการรักษา การบริการ หรือการพยาบาลที่ได้รับ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้เก็บไว้เป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลต่างๆ เป็นการนำเสนอในภาพรวม หากกลุ่มตัวอย่างมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการวิจัยสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลา และให้กลุ่มตัวอย่างที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัยลงลายมือชื่อในเอกสาร

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัย 1 ท่าน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. หลังจากได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์ และคณะกรรมการจริยธรรมของโรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลพุทธชินราช เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและขออนุญาตรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิด โรงพยาบาลพุทธชินราช
2. เมื่อผู้วิจัยได้รับหนังสืออนุมัติจากผู้อำนวยการ โรงพยาบาลพุทธชินราช ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลและหัวหน้าหอผู้ป่วยทารกแรกเกิด เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนในการทำวิจัย ขอความร่วมมือในการทำวิจัย และขออนุญาตในการรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยเข้าพบพยาบาลประจำการของหอผู้ป่วยทารกแรกเกิด เพื่อแนะนำตนเอง ชี้แจงรายละเอียดในการรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือในการทำวิจัย
4. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสำรวจรายชื่อมารดาและทารกเกิดก่อนกำหนดจากสมุดทะเบียนของหอผู้ป่วยทารกที่รับใหม่ของหอผู้ป่วยทารกแรกเกิด ผู้วิจัยติดตามตรวจสอบมารดาตาม

คุณสมบัติที่กำหนดไว้ที่หอผู้ป่วยสูติกรรมทุกวัน และเข้าพบมารดาเพื่อแนะนำตัว และสนทนาคำถามในวันเวลาการเข้าเยี่ยมทารกครั้งแรก

5. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุมจนครบ 22 ราย ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยเข้าพบมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ณ หอผู้ป่วยทารกแรกเกิดขณะมารดามาเยี่ยมทารกครั้งแรกภายใน 24-36 ชั่วโมงหลังคลอด ผู้วิจัยทักทายมารดาและแนะนำตัวเอง พร้อมกับถามความสนใจในการเข้าร่วมวิจัย โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาการวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดยินดีเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดลงลายมือชื่อในเอกสารแสดงความยินยอมการเข้าร่วมโครงการวิจัย

5.2 ผู้ช่วยวิจัยสังเกตการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ซึ่งประกอบด้วย การประคบเต้านม การนวดเต้านม และการบีบน้ำนมด้วยมือ เมื่อมารดามาบีบเก็บน้ำนมในห้องที่จัดเตรียมไว้สำหรับใช้ในการบีบเก็บน้ำนม แล้วบันทึกเหตุการณ์ที่สังเกตลงในแบบสังเกตการปฏิบัติเป็นครั้งที่ 1

5.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มควบคุมก่อน โดยมารดาที่มีคะแนนการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาอยู่ในระดับต่ำหรือปานกลาง ผู้วิจัยจึงคัดเลือกให้เข้ากลุ่ม และให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด สำหรับข้อมูลส่วนบุคคลของทารกเกิดก่อนกำหนดผู้วิจัยศึกษาจากแฟ้มประวัติของทารก

5.4 ผู้วิจัยนัดพบมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดวันที่ 5 หลังคลอด เวลา 8.00 น. เพื่อประเมินการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา และปริมาณน้ำนมมารดาที่บีบได้

5.5 มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดได้รับการสอนตามปกติจากเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำหอผู้ป่วยทารกแรกเกิด ซึ่งเป็นการสอนรายบุคคลเกี่ยวกับการให้นมมารดาแก่ทารกเกิดก่อนกำหนด และการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา โดยมีวิธีและรูปแบบต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่พยาบาลที่ปฏิบัติงานนั้น ๆ เช่น การอธิบาย ให้คำแนะนำ สาธิต เป็นต้น พร้อมมอบแบบบันทึกปริมาณน้ำนมมารดาให้มารดา กลุ่มควบคุมบันทึกวันที่ เวลา และปริมาณน้ำนมที่บีบได้ทุกครั้ง

5.6 ผู้วิจัยพบมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดตามวันเวลาที่นัดไว้ เมื่อมารดามาบีบเก็บน้ำนมมารดาในห้องที่จัดเตรียมไว้สำหรับใช้ในการบีบเก็บน้ำนมมารดา ผู้ช่วยวิจัยสังเกตการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ซึ่งประกอบด้วย การประคบเต้านม การนวดเต้านม และการบีบน้ำนมด้วยมือ แล้วบันทึกเหตุการณ์ที่สังเกตลงในแบบสังเกตการปฏิบัติเป็นครั้งที่ 2 พร้อมบันทึกปริมาณน้ำนมที่มารดาบีบได้

5.7 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล และกล่าวคำขอบคุณ พร้อมแจ้งมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดให้ทราบถึงการสิ้นสุดการเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และให้การฝึกตามแผนการ โศชการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาตามความต้องการของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด พร้อมทั้งมอบคู่มือการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาที่ถูกต้อง

6. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 22 ราย หลังจากรวบรวมข้อมูลกลุ่มควบคุมจนครบจำนวนและกลุ่มควบคุมถูกจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลแล้ว โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลกลุ่มทดลอง ดังนี้

6.1 ผู้วิจัยเข้าพบมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ณ หอผู้ป่วยทารกแรกเกิดขณะมารดาเยี่ยมทารกครั้งแรกภายใน 24-36 ชั่วโมงหลังคลอด ผู้วิจัยทักทายและแนะนำตัวเอง และขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัย โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาการวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดยินดียินดีเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดลงลายมือชื่อในเอกสารแสดงความยินยอมการเข้าร่วมโครงการวิจัย

6.2 ผู้ช่วยวิจัยสังเกตการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ซึ่งประกอบด้วย การประคบเต้านม การนวดเต้านม และการบีบน้ำนมด้วยมือ เมื่อมารดาบีบเก็บน้ำนมในห้องที่จัดเตรียมไว้สำหรับใช้ในการบีบเก็บน้ำนม แล้วบันทึกเหตุการณ์ที่สังเกตลงในแบบสังเกตการปฏิบัติเป็นครั้งที่ 1

6.3 มารดาที่มีคะแนนการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาอยู่ในระดับต่ำหรือปานกลาง ผู้วิจัยจึงคัดเลือกให้เข้ากลุ่มทดลองและให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด สำหรับข้อมูลส่วนบุคคลของทารกเกิดก่อนกำหนดผู้วิจัยศึกษาจากแฟ้มประวัติของทารก

6.4 ผู้วิจัยเข้าพบมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดในห้องที่จัดเตรียมไว้สำหรับใช้ในการบีบเก็บน้ำนมมารดา ผู้วิจัยดำเนินการตามแผนการ โศชการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด โดยให้การโศชมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดเป็นรายบุคคล ซึ่งการดำเนินการตามขั้นตอนการโศชทั้ง 4 ขั้นตอนขึ้นอยู่กับความพร้อมของมารดา และสามารถปรับเปลี่ยนแผนการ โศชให้เหมาะสมกับมารดาแต่ละราย โดยยึดมารดาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ผู้วิจัยพิจารณาประเมินกิจกรรมถัดไปเมื่อมารดาความพร้อมในการเรียนรู้ ดังนี้

6.4.1 กิจกรรมที่ 1 การสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับมารดาทารกเกิดก่อน

กำหนด โดยการทักทายและพูดคุยอย่างเป็นกันเองพร้อมทั้งแนะนำตัว ใช้น้ำเสียงที่นุ่มนวลในการสื่อสารกับมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด เป็นผู้ฟังที่ดี เพื่อให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดเกิดความไว้วางใจและเชื่อมั่นในตัวผู้วิจัย ผู้วิจัยประเมินความต้องการและความพร้อมในการเรียนรู้ของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด สร้างบรรยากาศให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดมีความพร้อมในการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยสนทนอย่างเป็นกันเองกับมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดเกี่ยวกับความรู้สึกรวมทั้งมารดา ความเครียดหรือความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของทารก เปิดโอกาสให้มารดาได้แสดงความรู้สึกรวมทั้งมารดา ความเครียดหรือความวิตกกังวลเกี่ยวกับอาการของทารก ผู้วิจัยให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาการของทารกและการรักษาพยาบาลที่ทารกได้รับ เพื่อให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดคลายความเครียดและรู้สึกสบายใจ ผู้วิจัยสนทนาเกี่ยวกับการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา กระตุ้นให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อให้ผู้วิจัยและมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา และเข้าใจความต้องการของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดอย่างแท้จริง ใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที

6.4.2 กิจกรรมที่ 2 การประเมินและวิเคราะห์ปัญหาในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้ความเป็นกันเองกับมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด เพื่อให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดเกิดความรู้สึกสบายใจ โดยผู้วิจัยให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดมีส่วนร่วมในการประเมินและวิเคราะห์ปัญหาในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา กระตุ้นให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และบอกเล่าถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา ผู้วิจัยบอกถึงความสำคัญของการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา และประโยชน์ของการโคลostrum เพื่อให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดสนใจ เห็นความสำคัญในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา และเห็นประโยชน์ของการโคลostrum ผู้วิจัยและมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดร่วมกันสรุปปัญหาในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา และตั้งวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อกำหนดสิ่งที่มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดต้องการเรียนรู้ ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที

6.4.3 กิจกรรมที่ 3 การวางแผนการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดในขั้นตอนการประเมินและวิเคราะห์ปัญหามาวางแผนการปฏิบัติร่วมกับมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดตามความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด และกระตุ้นให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยให้คำชี้แนะ และให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา รวมทั้งฝึกสอนการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา ได้แก่ การประคบเต้านม การนวดเต้านม และการบีบน้ำนมด้วยมือ ซึ่งในการสอนมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดผู้วิจัยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การอธิบาย การสาธิตเป็นตัวอย่าง เพื่อให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดมีความเข้าใจในเรื่องที่

สอนและปฏิบัติได้ง่ายขึ้น และระหว่างที่มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดมีการทดลองปฏิบัติ ผู้วิจัยให้ข้อมูลย้อนกลับ ให้คำแนะนำเพิ่มเติม หรือฝึกสอนในกิจกรรมที่มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดปฏิบัติไม่ถูกต้อง และให้คำชมเชยเมื่อสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง พร้อมทั้งมอบคู่มือการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ซึ่งมีเนื้อหาและรูปภาพประกอบเกี่ยวกับประโยชน์ของการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา กลไกการสร้างและการหลั่งน้ำนม และการบีบเก็บน้ำนมมารดา เพื่อให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดใช้ศึกษาเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาที่ถูกต้อง ใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที

6.4.4 กิจกรรมที่ 4 การปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด และการประเมินผลการปฏิบัติ โดยผู้วิจัยให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ ผู้วิจัยติดตามสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดพร้อมกับให้คำชมเชยเมื่อมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง เพื่อกระตุ้นให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดเกิดความภาคภูมิใจ และมีกำลังใจในการปฏิบัติกิจกรรม สำหรับกิจกรรมที่มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดยังปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือจำไม่ได้ ผู้วิจัยให้ข้อมูลย้อนกลับ ให้คำแนะนำเพิ่มเติม โดยคำนึงถึงความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด และให้มารดาฝึกปฏิบัติกิจกรรมหลายๆ ครั้ง เพื่อให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดมีความมั่นใจและสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง พร้อมมอบแบบบันทึกปริมาณน้ำนมมารดาให้มารดากลุ่มทดลองบันทึกวันที่ เวลา และปริมาณน้ำนมที่บีบได้ทุกครั้ง

การประเมินผลการปฏิบัติ โดยผู้วิจัยประเมินผลการปฏิบัติของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด 2 ครั้งคือ ขณะที่ทำการโคชโดยใช้วิธีการถามมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด และให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดประเมินปัญหา และอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างที่มีการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้มารดาทารกเกิดก่อนกำหนดมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมปฏิบัติที่ถูกต้องใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที และประเมินผลการปฏิบัติอีกหลังการโคชโดยใช้แบบสังเกตการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด

6.5 ผู้วิจัยนัดพบมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดวันที่ 5 หลังคลอด เวลา 8.00 น. เพื่อประเมินการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดา และปริมาณน้ำนมมารดาที่บีบได้

6.6 ผู้วิจัยพบมารดาตามวันเวลาที่นัดไว้ เมื่อมารดาบีบเก็บน้ำนมมารดาในห้องที่จัดเตรียมไว้สำหรับการบีบเก็บน้ำนมมารดา ผู้ช่วยวิจัยสังเกตการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด ซึ่งประกอบด้วยการประคบเต้านม การนวดเต้านม และการบีบน้ำนมด้วยมือ แล้วบันทึกเหตุการณ์ที่สังเกตได้ลงในแบบสังเกตการปฏิบัติ ครั้งที่ 2 พร้อมทั้งบันทึกปริมาณน้ำนมที่มารดาบีบได้

6.7 ผู้วิจัยกล่าวชมเชยและให้กำลังใจในความสามารถของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ และกล่าวขอบคุณและอำลา พร้อมแจ้งมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดให้ทราบถึงการสิ้นสุดการเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

6.8 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด และทารกเกิดก่อนกำหนด วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการโค้ช โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีชนิด 2 กลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test)
3. เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติในการคงไว้ซึ่งน้ำนมมารดาของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการโค้ช โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีชนิด 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน (Dependent t-test)
4. เปรียบเทียบปริมาณน้ำนมของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบทีชนิด 2 กลุ่มอิสระต่อกัน (Independent t-test)